

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	5822201635
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5822201635.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú B. P., narodenú XX. Y. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, dieťa matky Mgr. B. P., narodenej XX. E. XXXX, A., A. XXXX/XX, zastúpenej advokátom JUDr. Milošom Kunecom, Snina, Strojárska 3995/113, a otca F. P., narodeného XX. U. XXXX, S., T. XX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Novotným, Dolný Kubín, A. Sládkoviča 1801/4, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 4P/73/2022, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 5. septembra 2024 sp. zn. 15CoP/100/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie do výroku I. z a m i e t a.

Dovolanie do výroku II. o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo rozsudkom z 09. januára 2024 č. k. 4P/73/2022-465 výrokom I. zveril maloletú B. P., nar. XX. XX. XXXX do osobnej starostlivosti otca s právom oboch rodičov zastupovať maloletú a spravovať jej majetok. Výrokom II. rozhodol tak, že matka maloletej B. P., nar. XX. XX. XXXX je povinná platiť na výživu maloletej mesačne sumou vo výške 150 eur, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca maloletej, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku. Výrokom III. návrh matky zamietol. Výrokom IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Doplniacim rozsudkom z 16. februára 2024 č. k. 4P/73/2022-521 výrokom I. rozhodol, že doplnia rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 4P/73/2022 zo dňa 09. 01. 2024 o nasledovné výroky: Slovenská republika má nárok na náhradu trov štátu v rozsahu 100 %. Súd ukladá matke maloletej povinnosť nahradiť štátu trovy konania vo výške 855,02 eur na účet Okresného súdu Námestovo v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. Otec sa návrhom podaným súdu 22. 08. 2022 domáhal, aby súd zveril maloletú do jeho osobnej

starostlivosti s právom oboch rodičov zastupovať a spravovať jej majetok a uložil matke maloletej povinnosť platiť na výživu maloletej mesačne sumou vo výške 150 eur. Rovnako aj matka podala dňa 20. 09. 2022 vyjadrenie k návrhu otca a svoj návrh na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej, kde naopak žiadala, aby súd zveril maloletú do jej osobnej starostlivosti, uložil otcovi povinnosť platiť na výživu maloletej sumu vo výške 350 eur mesačne a upravil styk otca s maloletou každý párny týždeň v mesiaci v čase od piatku od 17,00 hod. do nedele do 17,00 hod. Zároveň otec maloletej podal 30. 09. 2022 návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal zveriť maloletú do svojej starostlivosti, uložiť matke povinnosť platiť na výživu maloletej sumou 150 eur a upraviť styk matky s maloletou každý párny víkend v mesiaci v čase od piatku od 17,00 hod. do nedele do 17,00 hod. Návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia bol zamietnutý. O odvolaní otca rozhodoval Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 9CoP/53/2022-118 zo dňa 30. 11. 2022 s tým, že dočasne zveril maloletú B. do osobnej starostlivosti matky a zastupovať a spravovať jej majetok budú obidvaja rodičia. Otec maloletej je oprávnený stykať sa s maloletou každý párny týždeň v piatok od 17,00 hod. do nedele 17,00 hod. s tým, že si otec maloletú pred uskutočnením styku prevezme a po ukončení styku matke vráti v mieste obvyklého pobytu maloletej s tým, že matka je povinná maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a maloletú otcovi v určenom čase v mieste obvyklého pobytu maloletej odovzdať a otec je povinný prispievať na výživu maloletej 150 eur mesačne do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky od vykonateľnosti uznesenia s tým, že neodkladné opatrenie sa nariaďuje až do právoplatnosti rozhodnutia súdu o úprave práv a povinností k maloletej B.

1.2. Súd mal v konaní za preukázané, že rodičia maloletej od 05. 08. 2022 spolu nežijú. Matka opustila spoločnú domácnosť a otcovi neoznámila, kde sa s maloletou nachádza. Tento až zo súdneho spisu zistil, kde maloletá navštevuje školu, tam sa s ňou stretával, a to až do doby, kým nebol v konaní vypracovaný znalecký posudok, kedy na maloletej začal badať zmeny spočívajúce v jej odmietavom postoji k stretnutiam s ním. Maloletá rozprávala o veciach zo súdnych pojednávaní a otec vtedy po dohovore s psychológom ukončil tieto stretnutia, nakoľko sa mu nezdalo správne a vhodné, aby maloletá bola zaťažovaná do vecí týkajúcich sa súdneho konania. Otec maloletej uviedol, že aj keď sa s maloletou pokúsil o stretnutie v dňoch určených súdom na základe neodkladného opatrenia, maloletá toto odmietala, pričom podľa neho bola ovplyvnená matkou. Matka tieto skutočnosti poprela.

1.3. Zo znaleckého posudku č. 9/2023 vypracovaného v rámci konania znalcom Mgr. G. P. vyplynulo, že matka maloletej odmietla súčinnosť v súvislosti so znaleckým vyšetrením, a preto jej osobnosť popísal len na základe kontaktu s ňou. Vyplynulo, že matku možno popísať ako osobnosť nerešpektujúcu autoritu, neschopnú kompromisného konania, rigidne trvajúcu na forme a spôsobe, akým sa majú riešiť akékoľvek spory, konflikty, či nezhody. Má mocenské, autoritárske tendencie, túžbu viesť, manipulovať, dominovať nad druhými, vytvárať také situácie, ktoré sú v jej jednostranný prospech, aktívne brániť druhým v realizácii aktivít, ktoré sú prvkami slobodnej vôle človeka v obave straty moci a kontroly nad ním. Spôsob, akým sa prejavuje v spoločnosti v kontakte s druhými ľuďmi najmä v krízových situáciách, prípadne takých situáciách, kde nemá možnosť dominantne presadzovať svoju vôľu, je nezrelá až infantilná a jej správanie nesie prejavy regresu z hľadiska úrovne vyspelosti vzhľadom k fyzickému veku a je u nej prítomná túžba obklopovať sa iba takými ľuďmi, ktorých spätná väzba na jej konanie nie je v rozpore s jej sebaobrazom. Nakoľko si je vedomá možných sankcií, prípadne iných foriem postihov, ktoré plynú z dôsledkov jej konania, má tendenciu minimalizovať riziko ich vzniku opatreniami či už formou prevencie alebo vyhýbavého konania. Znalec poukázal aj na závery znaleckého posudku č. 18/2019 znalca PhDr. U. Š., ktorý nemal k dispozícii, no na základe informácií zo súdneho spisu je možné domnievať sa, že určité aspekty osobnosti a diagnostické závery znalca z daného obdobia sú platné aj k dátumu, kedy bol vypracovaný tento znalecký posudok.

K osobnosti maloletej uviedol, že sa jedná o osobnosť schopnú realizovať kladné interpersonálne vzťahy, zdieľať a vymieňať kladné afekty a postoje, pestovať vzájomné uspokojivé priateľské vzťahy s dobrou adaptačnou schopnosťou. Je schopná realizovať kompromisy, konsenzuálne konanie. Jedná sa o osobnosť schopnú adekvátne realizovať aktivity na dosiahnutie cieľa, asertívne konať a neopúšťať vytýčené ciele.

U otca je prítomná mierna tenzia ako dôsledok nenaplnených cieľov. Agresívne tendencie nie sú prítomné a patologické symptómy neboli toho času zaznamenané. Ide o vnútorne pokojnú, emočne vyrovnanú, stabilnú osobnosť.

1.4. Znalec jednoznačne konštatoval, že maloletá je pod dlhodobým intenzívnym a jednostranným

vplyvom matky, prípadne iných osôb, ktoré žijú v blízkosti matky. Znalec konštatoval, že je vhodné, aby bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca. V doplnení uviedol, že z vlastnej iniciatívy kontaktoval N. T., ktorá s telefonickým rozhovorom súhlasila, ktorá je staršou dcérou matky maloletej B.. Z rozhovoru vyplynulo, že matka maloletej B. sa správala pri odlúčení jej rodičov rovnako ako je to u maloletej B.. Znalec v rámci znaleckého posudku dal do pozornosti súdu, že v danom prípade je nutné prispieť k tomu, aby N. T. prostredníctvom svojej výpovede prispela k objasneniu okolností a skutočností, ktoré boli predmetom predchádzajúceho konania matky maloletej, nakoľko sa javí, že matka maloletej uplatňuje rovnakú stratégiu v rámci starostlivosti o maloletú ako tomu bolo v prípade starostlivosti o vtedy maloletú N. T.. Rovnako znalec žiadal, aby súd zobral do úvahy závery znaleckého posudku PhDr. U. Š. č. 18/2009, nakoľko matka maloletej sa odmietla podrobiť znaleckému vyšetreniu a rovnako tak odmietla vyšetrit' maloletú N. T.. Rovnako je vhodné, aby súd zobral do úvahy aj skutočnosti, ktoré tomu predchádzali, ako sa matka dostavila na znalecké vyšetrenie v súvislosti so znaleckým posudkom č. 18/2009. Znalec doporučil, aby súd zvážil všetky alternatívy, ktoré sú k dispozícii vrátane možnosti umiestniť dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti do momentu, kedy nebude rozhodnuté vo veci samej, aby sa predišlo dlhodobej a intenzívnej manipulácii dieťaťa a nie v prospech druhého rodiča, prípadne, aby matka maloletého dieťaťa nemohla meniť bydlisko tak, aby realizovala prierahy v konaní, prípadne znemožňovala kontakt maloletého dieťaťa s otcom v priestoroch školy, ktorým maloleté dieťa aktuálne realizuje povinnú školskú dochádzku, kde je iba na dobrej vôli riaditeľky, či umožní stretávanie sa otca s maloletou.

1.5. Tvrdenia znalca potvrdila nepriamo aj svedkyňa N. T., ktorá vo výpovedi na pojednávaní uviedla, že po tom, čo jej rodičia oznámili, že sa idú rozvádzať, odišla s matkou do inej obce, pričom matka jej účelovo dva až trikrát zmenila základnú školu, aby znemožnila styk otca v čase, keď bola maloletá, akýkoľvek kontakt, či už osobný alebo telefonický bol zo strany matky zmarený a až súdne rozhodnutie a následný výkon súdneho rozhodnutia zvrátil vzniknutú situáciu. Správanie sa matky k nej bolo manipulatívne a využívala ju len ako nástroj pomsty voči otcovi. Manipulatívne správanie sa matky maloletej bolo potvrdené aj v znaleckom posudku č. 18/2009 znalca PhDr. U.A. Š., ktorý bol vypracovaný v konaní sp. zn. 2C/419/2008, z ktorého takisto vyplynulo, že matka maloletej N. sa stavia do pozície obete, šíri okolo seba atmosféru nezmieriteľnosti a nepriateľstva. Je otázne, či ide len o nezrelú osobu alebo jej konanie je motivované paranoidne. Matka nespôlupracuje s úradmi, upiera otcovi právo stykať sa s dcérou, jej konanie je impulzívne a vedené nenávisťou, ak nie psychopatologicky závažnejšími motívmi.

1.6. Práve vzhľadom na tieto skutočnosti a najmä na závery znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný v konaní č. 9/2023, súd prvej inštancie zveril maloletú do osobnej starostlivosti otca s ponechaním práva oboch rodičov zastupovať maloletú a spravovať jej majetok, nakoľko tento poskytne maloletej oveľa väčšie zázemie a najmä záruku jej zdravého psychického vývoja. Keďže sa aj matka dožadovала zverenia maloletej do svojej osobnej starostlivosti, súd vo zvyšku jej návrh zamietol. Čo sa týka výživného, súd prvej inštancie mal za preukázané, že príjem otca v spoločnosti EYA Interiér s. r. o. je vo výške 710 eur, z ktorého mesačne platí splátku pre Štátny fond rozvoja bývania vo výške 90,56 eur, plyn vo výške 75 eur, elektrinu vo výške 44 eur, vodu vo výške 25 eur, internet + TV vo výške 14 eur, stravu vo výške cca 200 eur, pohonné hmoty vo výške 150 eur a výživné vo výške 150 eur. Príjem matky maloletej predstavuje sumu 1.248,32 eur, z ktorej pravidelne platí nájomné 430 eur, leasing za osobné vozidlo 186,72 eur a zvyšok nákladov presne nešpecifikovala s odôvodnením, že ďalšie náklady spočívajú v platbách za stravu, oblečenie, obuv, cestovné, krúžky a drogeriu. S poukazom na tieto skutočnosti teda súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na vek maloletej, jej potreby, ako aj príjmové schopnosti matky maloletej, je adekvátnym výživným suma 150 eur, ktorú je matka schopná platiť zo svojho príjmu.

1.7. Súd prvej inštancie aplikoval na vec ustanovenia § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), čl. 4 veta prvá a druhá zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa č. 104/1991 Zb., ako aj čl. 32 ods. 1 v spojení s ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. Doplniaci rozsudok odôvodnil s poukazom na ust. § 120 ods. 1 CMP, § 225 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

1.8. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. O trovách štátu rozhodol analogicky podľa § 55 CMP doplniacim

rozsudkom.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku v spojení s doplniacím rozsudkom podala odvolanie matka maloletej. O odvolaní bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 5. septembra 2024 sp. zn. 15CoP/100/2024 tak, že odvolací súd výrokom I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacím rozsudkom vo výrokoch I., II., III., IV. Výrokom II. rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplniacím rozsudkom vo výrokoch o priznaní nároku Slovenskej republiky na náhradu trov štátu v rozsahu 100 % a povinnosti matky maloletej nahradiť štátu trovy konania vo výške 855,02 eur na účet Okresného súdu Námestovo v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku zrušil a v tejto časti vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Výrokom III. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že ohľadom výrokov I., II., III., IV. napadnutého rozsudku preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav. Súd na základe neho dospel k správnym skutkovým záverom. Zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil. S poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne písomné vyhotovenie rozsudku súdu prvej inštancie.

2.2. Odvolací súd uviedol, že odvolacie námietky matky mali len všeobecný charakter a neobsahovali žiadnu skutkovú a právnu argumentáciu viažucu sa vecne k napadnutému rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Jej odvolania, ako aj doplnenia odvolaní obsahovali celý rad dehonestujúcich a zjavne irelevantných tvrdení, nakoľko matka k samotnej veci uviedla iba to, že deti patria matke a že maloletá mala uvádzať, že trvá na zverení do osobnej starostlivosti matky.

2.3. Ako nedôvodnú posúdil námietku matky týkajúcu sa porušenia jej procesných práv v súvislosti s pojednávaním, ktoré sa malo konať dňa 09. 01. 2024, ktorého sa matka nezúčastnila a súd konal a rozhodol vo veci bez jej prítomnosti. Na predmetnom pojednávaní bol vykonaný aj výsluch svedkyne N. T. s tým, že matka tvrdila, že ju súd neupovedomil o vykonaní tohto výsluchu. Tvrdila, že svoju neúčasť ospravedlnila telefonicky, pretože mala akútne zdravotné ťažkosti, vyhľadala lekársku pomoc a nemala možnosť dostaviť sa na súd. Preto žiadala, aby súd nepojednával a nerozhodoval bez jej prítomnosti a aby pojednávanie odročil na iný možný termín, čo mala povedať pracovníčke informačného centra. Matka riadne prevzala predvolanie na pojednávanie už dňa 09. 11. 2023 spolu s vypracovaným znaleckým posudkom (č. l. 344 spisu). V podaní doručenom súdu prvej inštancie 08. 01. 2024 (č. l. 386 spisu) žiadala, aby bolo odročené pojednávanie, dokiaľ nebudú doložené všetky dostatočné zákonné dôkazy. Z úradného záznamu (č. l. 401 súdneho spisu) vyplýva, že: „dňa 09. 01. 2024 o 08,11 hod. mala volať matka, ktorá žiadala odročenie pojednávania z dôvodu, že je u lekára. Bolo jej oznámené, aby doložila dodatočne potvrdenie od lekára. Pri dotaze, z akého dôvodu sa u lekára nachádza, menovaná telefón položila. Podľa odvolacieho súdu, telefonické oznámenie, ktoré bolo zapísané v rámci úradného záznamu na č. l. 401 nespĺňa náležitosti týkajúce sa návrhu na odročenie pojednávania a ospravedlnenie neúčasti matky z tohto pojednávania.

Ani v rámci celého konania matka nedoložila žiadne lekárske potvrdenie, ktoré by preukazovalo existenciu nepriaznivého zdravotného stavu v spojení s jej neúčastou na pojednávaní dňa 09. 01. 2024. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ďalší úradný záznam, ktorý bol spísaný 09. 01. 2024, t. j. v deň konania pojednávania (č. l. 408 súdneho spisu), ktorý spísal tajomník informačného centra, z ktorého vyplýva, že matka sa osobne dostavila na informačné centrum, požiadala o štúdium spisu sp. zn. 4P/73/2022, avšak na to jej bolo oznámené, že spis nie je možné predložiť na štúdium, nakoľko sa nachádza v pojednávacej miestnosti a do spisu môže nahliadnuť v iný deň. Predmetný úradný záznam matka nepodpísala, je však podpísaný tajomníkom informačného centra. Z tohto dôvodu neobstoja ani tvrdenia matky, ktoré uviedla v doplnení skutočností, že pre akútne zdravotné ťažkosti musela vyhľadať lekársku pomoc a nemala možnosť dostaviť sa na súd, ako aj tvrdenia, že keby vedela, že bude v konaní vykonaný dôkaz výsluchom N. T., hoci aj z posledných síl so žalúdočnými ťažkosťami a hrozbou nákazy osôb zúčastnených na pojednávaní by sa ho zúčastnila. Odvolací súd neuveril tvrdeniam matky o jej zdravotnom stave, keď z obsahu celého spisu je zrejmé, že v deň pojednávania 09. 01. 2024 bola matka osobne prítomná na súde, pojednávania sa však nezúčastnila.

Keďže riadne neospravedlnila neúčasť a nepožiadala o odročenie zákonným spôsobom, súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 09. 01. 2024 vykonal výsluch svedkyne N. T. v spojení s ust. § 31 CMP.

K námietke matky, že nebola upovedomená o výsluchu svedkyne N. T., odvolací súd uviedol, že nemal

túto povinnosť. Návrh na dokazovanie predložil otec maloletej. Súd prvej inštancie túto svedkyňu riadne predvolal na pojednávanie a vykonal jej výsluch. Poukazuje na ust. § 36 CMP, kde platí vyšetrovací princíp ako jeden zo základných princípov mimosporového konania a čl. 6 základných princípov CMP a ďalej uviedol, že zo žiadnych zákonných ustanovení Civilného mimosporového poriadku v spojení s Civilným sporovým poriadkom (§ 2 ods. 1 CMP) nevyplýva povinnosť súdu oznámiť účastníkovi konania, že bude vykonaný výsluch svedka. To znamená, že odvolací súd považoval aj tieto námietky matky týkajúce sa porušenia jej procesných práv v spojení s pojednávaním, ktoré sa konalo dňa 09. 01. 2024 za nedôvodné a nemajúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 67 CSP).

2.4. Odvolací súd považoval za nedôvodnú aj námietku odvolateľky týkajúcu sa porušenia jej procesných práv v súvislosti s doručovaním znaleckého posudku, vypracovaním znaleckého posudku, oboznámením sa so znaleckým posudkom. Tento podľa odvolacieho súdu spĺňa všetky náležitosti, ktoré vyžaduje zákon o znalcoch. Znalec riadne zodpovedal otázky určené súdom prvej inštancie v rámci oprávnení v spojení s jeho odborom poradenská psychológia.

V tejto súvislosti uviedol, že matka maloletej odmietala súčinnosť v rámci celého konania od podania návrhu otca, aj v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku. Matka si uplatňovala jej procesné práva spôsobom zasielania podaní, v ktorých používala hrubo urážlivý jazyk, v niektorých dokonca prekročila hranicu normálnej kritiky a hrubými urážkami konala v rozpore s princípom zachovania úcty k právam iných.

2.5. Ohľadom zverenia maloletej do osobnej starostlivosti otca uviedol, že súd prvého stupňa sa logicky vysporiadal so všetkými relevantnými okolnosťami prípadu a dôvodne sa priklonil na stranu otca, tak ako to navrhoval aj procesný opatrovník a ako to vyplynulo aj zo znaleckého posudku č. 9/2023, ktorý bol v konaní vypracovaný, s poukazom aj na závery znaleckého posudku č. 18/2009, ktorý bol vypracovaný v konaní pod sp. zn. 2C/419/2008, pokiaľ sa jednalo o staršiu dcéru matky maloletej N. T.. Z dokazovania jednoznačne vyplynulo, že maloletá je dlhodobo vystavená traumatickým udalostiam, je pod dlhodobým intenzívnym jednostranným vplyvom matky a v budúcnosti bude v jej prípade s vysokou pravdepodobnosťou nutné absolvovať psychoterapiu, prípadne inú formu odbornej pomoci, kde sám znalec uviedol, aby súd zvážil všetky alternatívy, ktoré sú k dispozícii vrátane možnosti umiestniť dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti do momentu, kedy nebude rozhodnuté vo veci samej, aby sa predišlo dlhodobej a intenzívnej manipulácii dieťaťa v neprospech druhého rodiča, prípadne aby matka maloletého dieťaťa nemohla meniť bydlisko tak, aby realizovala prierahy v konaní, prípadne znemožňovala kontakt maloletého dieťaťa s otcom v priestoroch školy.

Odvolací súd sa stotožnil aj s rozhodnutím o výške vyživovacej povinnosti matky a argumentáciou súdu prvej inštancie obsiahnutou v príslušnej časti odôvodnenia rozsudku.

2.6. V súvislosti s podaniami, resp. sťažnosťami matky na procesný postup krajského súdu, námietkou zaujatosti voči krajskému súdu, ktoré matka doručila odvolaciemu súdu po nazretí do spisu na odvolacom súde a zistení, že vo veci má byť vyhlásené rozhodnutie odvolacieho súdu uviedol, že námietku zaujatosti voči krajskému súdu vyhodnotil tak, že z nej nie je zjavné, ktorých sudcov odvolacieho súdu matka maloletého dieťaťa namieta, konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje zaujatosť sudcu, údaj, od kedy sa dozvedela o dôvode vylúčenia, dôkazy na preukázanie jej tvrdenia. Z tohto dôvodu odvolací súd na predmetnú námietku zaujatosti neprihliadal (č. I. 921 súdneho spisu).

2.7. Ďalšie odvolacie argumenty matky odvolací súd nepovažoval za zásadné pre rozhodnutie vo veci v súvislosti s výrokmi I., II., III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie, preto sa s nimi osobitne nevysporiadal s odkazom na právny názor vyplývajúci z už ustálenej judikatúry, podľa ktorej súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovými stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných sporovými stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku sporovej strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty sporových strán (pozri napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09).

2.7. Ohľadom výrokov, ktoré boli doplnené doplniacim rozsudkom uviedol, že ich bolo potrebné zrušiť v súlade s ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Nedostatočným odôvodnením doplnacieho rozsudku došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie neuviedol žiadne skutočnosti, argumenty, ktorými sa riadil, keď rozhodol o tom, že zaviazal len matku povinnosťou zaplatiť trovy znalečného, teda v danom prípade trovy konania štátu, ktorý hradil znalečné za účastníkov konania. Vec v zrušenej časti

vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že bude povinnosťou súdu prvej inštancie náležite rozhodnutie odôvodniť.

2.8. Odvolací súd na vec aplikoval ustanovenia § 2 ods. 1 CMP, 67 CMP, § 217 ods. 1 CSP, § 387 ods. 1, 2 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletej. Prípustnosť dovolania vyvodila z ust. § 420 písm. f) CSP a § 420 písm. e) CSP.

3.1. Dovolanie je podľa právneho názoru dovolateľky prípustné podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil matke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že:

a) matka sa nemohla vyjadriť k žiadnemu vykonanému dokazovaniu na súde prvej inštancie, konkrétne súd v ten istý deň 09. 01. 2024, keď bola PN a riadne svoju neúčast' ospravedlnila, vyhlásil rozsudok, a nemohla sa vyjadriť k výsluchu svedkyne T. (staršej dcéry matky z prvého manželstva);

b) namieta znalecký posudok znalca Mgr. P., ktorý bol vyhotovený nezákonným spôsobom, t. j. bez toho, aby znalec vyšetril matku a maloletú;

c) súdy nevykonali výsluch maloletej, aby zistili jej názor na vec, pričom v zmysle ustanovení CMP by súd mal prihliadať na názor maloletej osoby, ktorá je schopná samostatne vyjadriť svoj názor, jej dcéra takúto schopnosť bez pochyb mala;

d) žiadala byť vypočutá pred odvolacím súdom, ale ten jej to neumožnil.

3.2. Prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa 420 písm. e) CSP dovolateľka odvodzuje od skutočnosti, že v jej veci rozhodovala vylúčená sudkyňa a to z toho dôvodu, že všetci sudcovia Okresného súdu Námestovo vrátane tejto sudkyne boli vylúčení vo veci sp. zn. 16C/24/2024, kde je účastníčkou matka.

3.3. Z týchto dôvodov dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline z 5. septembra 2024 sp. zn. 15CoP/100/2024 a rozsudok Okresného súdu Námestovo z 09. januára 2024 č. k. 4P/73/2022-465, resp. aby tieto rozhodnutia zmenil tak, aby maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matky.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie do výroku I. je potrebné zamietnuť a do výroku II. odmietnuť.

5. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) má dovolací súd za to, že dovolateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným

výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. K námietke dovolateľky, že prvostupňový súd porušil jej procesné práva v súvislosti s pojednávaním dňa 09. 01. 2024, ktorého sa matka nezúčastnila a na ktorom súd rozhodol v neprítomnosti matky, najvyšší súd uvádza, že táto nie je dôvodná. Odvolací súd v bode 33. a 34. napadnutého rozhodnutia veľmi podrobne popísal celú situáciu a náležite odôvodnil, prečo neakceptoval matkinu žiadosť o odročenie pojednávania. V danom prípade matka neurobila kvalifikovaný úkon voči súdu, ktorý by spĺňal všetky zákonom požadované náležitosti. Počas celého konania nepredložila súdu žiadne lekárske potvrdenie, ktoré by preukazovalo existenciu jej nepriaznivého zdravotného stavu v spojení s neúčastťou na pojednávaní dňa 09. 01. 2024. Naopak, ešte v ten istý deň sa osobne dostavila na súd a požiadala o štúdium spisu, čo je v priamom rozpore s tým, čo tvrdila o svojom údajnom nepriaznivom zdravotnom stave a nemožnosti dostaviť sa na pojednávanie. Súd tak postupoval v súlade so zákonom, keď na pojednávaní dňa 09. 01. 2024 konal v matkinej neprítomnosti a to aj s poukazom na to, že konanie o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu má byť prejednané čo najrýchlejšie (čl. 12 CMP). Ohľadom výčitky matky, že o výsluchu svojej staršej dcéry, N. T. na pojednávaní dňa 09. 01. 2024, nebola vopred informovaná, odvolací súd správne skonštatoval, že zo žiadnych zákonných ustanovení CSP v spojení s CMP nevyplýva súdu povinnosť oboznamovať účastníkov konania o tom, kedy vykoná výsluch svedka a poukázal na vyšetrovací princíp, ktorý platí v mimosporových konaniach (§ 36 CMP). Najvyšší súd v tejto súvislosti podotýka, že ak by bola matka prítomná na predmetnom pojednávaní, mohla sa zúčastniť výsluchu tejto svedkyne a uplatňovať svoje procesné práva, avšak matka zostala pasívna.

10. Dovolaiteľka ďalej vytkla súdom nižšej inštancie, že znalecký posudok č. 9/2023 vypracovaný do súdneho konania znalcom Mgr. G. P. bol vyhotovený nezákonným spôsobom. Matka argumentuje, že znalec sa vyjadril k osobnosti matky a maloletej bez toho, aby ich obe vyšetril. Dovolaací súd k tejto námietke konštatuje, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v bodoch 35. a 36., na ktoré aj poukazuje. Znalecký posudok bol riadne doručený matke a táto mala právo sa s ním dôkladne oboznámiť a vyjadriť sa k jeho záverom. Čo sa týka samotného znaleckého posudku, tento spĺňa všetky potrebné náležitosti. Pokiaľ matka namietala, že znalec nevyšetril ju a ani dcéru, tak odvolací súd správne poukázal na to, že to bola práve matka, ktorá odmietla poskytnúť súčinnosť znalcovi v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku, t. j. sama neumožnila znalcovi realizovať psychologickú diagnostiku. Rovnako maloletá odmietla súčinnosť pri znaleckom vyšetrení, ale znalec dieťa diagnostikoval na základe pozorovania v rámci interakcie s ním, matkou a riaditeľkou školy, čo je prípustné. Prieskumom súdneho spisu nevyšli najavo žiadne porušenia procesných práv dovolateľky v súvislosti s nariadením a vyhotovením znaleckého posudku a preto je dovolanie aj v tejto časti nedôvodné.

11. K námietke, že maloletá nebola v konaní vypočutá a že nemohla prejavíť svoj názor, je potrebné v prvom rade konštatovať, že súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o tom, ktorému z rodičov zverí maloletú do osobnej starostlivosti, logicky vysporiadal so všetkými relevantnými okolnosťami prípadu a dôvodne sa priklonil na stranu otca. Zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca navrhol aj kolízny opatrovník. Odvolací súd v bode 37. napadnutého rozhodnutia náležite vysvetlil, aké dôkazy mal súd za potrebné vykonať a ako ich vyhodnotil. Najvyšší súd v tejto súvislosti dodáva, že všeobecný súd nie je

viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníka konania. Je zrejmé, že súdy sa v konaní správne zamerali na zisťovanie najlepšieho záujmu maloletej a tomuto zámeru prispôbili aj výber dôkazných prostriedkov. Preto aj táto námietka matky je vzhľadom na vyššie uvedené nedôvodná.

12. Ako nedôvodnú najvyšší súd vyhodnotil aj námietku matky, že ju odvolací súd nevypočul. Súd nemusí vyhovieť návrhu na výsluch účastníka konania v odvolacom konaní a nešlo ani o prípad, kedy je odvolací súd obligatórne povinný nariadiť pojednávanie podľa § 385 CSP (ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem).

13. V dovolaní podľa § 420 písm. e) CSP matka namietala, že jej vec prejednávala zaujatá sudkyňa Mgr. Vanda Mikulášová. Zo súdneho spisu vyplýva, že sudkyňa vznesenú námietku matky vyhodnotila ako námietku procesného postupu v konaní a nie ako námietku zaujatosti (č. l. 287) a s týmto právnym názorom sa najvyšší súd stotožňuje. Na margo uvedeného doplnia, že v konaní sp. zn. 16C/24/2024, ktorého účastníčkou je matka a z ktorého konania je vec prejednávajúca sudkyňa Mgr. Vanda Mikulášová vylúčená, nie je dôvodom vylúčenia konštatovanie zaujatosti zákonnej sudkyne v konaní pred prvostupňovým súdom, ale preto, že v predmetnom konaní sp. zn. 16C/24/2024 je sudkyňa Mgr. Vanda Mikulášová žalovanou stranou (žalovaná v 4. rade).

14. Matka dovolaním napadla aj uznesenie o trovách konania (trovy štátu), ktorým odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd zmätočnosti, ktoré sú vymenované v ustanoveniach § 420 písm. a) až f) CSP. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

16. Z uvedeného je zrejmé, že sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V dôsledku zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje.

17. V súvislosti s podaným dovolaním smerujúcim proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, dovolací súd poukazuje na rozhodnutie č. R 19/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku“.

18. Z vyššie uvedeného sumáru vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). To isté platí aj na dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP. Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľky do výroku I. napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 448 zamietol. Dovolanie matky do výroku II. ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľkou namietanej procesnej nesprávosti.

19. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52

CMP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.